

Bildande av Björknäsets naturreservat i Flens kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser har märkts ut i fält.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Reservatets namn ska vara *Björknäsets naturreservat*.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Björknäsets naturreservat
Naturvårdsregister ID	1115248
Kommun	Flen
Församling/socken	Mellösa
Lägesbeskrivning	Beläget ca 6 km nordost om Flen, vid sjön Nedingen
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalslandskap
Kulturgeografisk region	Skogsbygd
Vattenförekomst	Sjön Nedingen, SE 655063-155044
Areal	81,2 ha, varav land 34,2 ha 30,4 ha produktiv skogsmark
Fastigheter (markägare)	Flen Remna 1:23 (Privat)
Nyttjanderätter/servitut	Se fastighetsförteckning bilaga 3

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets gamla skog med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och en god ekologisk status i områdets limniska delar ska eftersträvas. Livsnödvändiga strukturer för hänsynskrävande arter ska finnas i form av gamla grova träd och död ved i varierande nedbrytningsgrad. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att området undantas från skogsbruk och annan exploatering. Skogsmarken med dess flora och fauna ska i huvudsak utvecklas fritt. Gamla grova träd ska frihuggas vid behov. I områdets västra del ska den glesa karaktären bibehållas. Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det i reservatet förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning.
2. anlägga väg.
3. anlägga luft- eller markledning.
4. anordna upplag.
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
6. avverka träd eller buskar.
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. framföra motordrivet fordon. Undantag gäller i samband med uttransport av fäلت vilt med s.k. älgdragare eller motsvarande.
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. kalka eller gödsla mark.

Undantag från ovanstående föreskrifter medges för skötsel och underhåll av befintlig elledning varvid ledningsägaren ska ha full tillgång till luftledningen med dess tillhörande delar.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser.
2. anläggande och underhåll av stigar, rastplatser, utsiktsplats samt uppsättning av informationstavlor m.m.
3. naturvårdande skötsel såsom röjning.
4. friställning av träd.
5. betesdrift med tillhörande stängsel.
6. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
2. skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar. Bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov är dock tillåtet.
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
4. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

5. anordna lägerverksamhet.
6. anordna tävlingar.

Skötsel och förvaltning

Länsstyrelsen i Södermanlands län är förvaltare för naturreservatet.

Upplysningar

I samband med beslut kommer möjligheten att ansluta till gemensamhetsanläggning för väg (Yxtaholm GA:5) med andelstal för skötsel, tillsyn och besökande att utredas. Anläggande av parkering och uppmärkning av stig till reservatet ska göras i samråd med ägaren till fastigheten Kramnäs 3:1.

Samfällt fiske har konstaterats i akt 0482-P89/21 då fiskevårdsområde Nedingen bildades. De fastigheter som då konstaterades ha del i skifteslagen Kramnäs och Remna skifteslag har varit föremål för fastighetsbildning sedan fiskevårdsområdet bildades. Vissa fastigheter har avregistrerats och andra har tillkommit. De förändringar av fiskerätten, som med lätthet har konstaterats ha skett sedan 1998, har medtagits i fastighetsutredningen, men utredningen gör ej anspråk på att vara fullständig. Beslutet har remitterats till kända sakägare samt kungjorts i Katrineholmskuriren. Fisket regleras inte i beslutet. För mer information, se fastighetsförteckning (bilaga 3).

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart, även om de överklagas.

Beslutet kungörs i ortstidning och Södermanlands läns föfattningssamling.

Enligt artskyddsförordningen (2007:845) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2009:10) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Området ingår i den skogliga värdetrakten *Centrala Södermanlands sjölandskap* i länets regionala strategi för formellt skydd av skog. Naturvärdena utgörs främst av äldre, högre, grandominerad barrblandskog, samt blandskog av glesare karaktär med spår av hävd. En stor del av området är utpekad som nyckelbiotop och hyser en rik kryptogamflora med flera rödlistade och skyddsvärda svampar knutna till gynnsamma markförhållanden och död ved i olika grader av nedbrytning. Bland annat finns den ovanliga och fridlysta bombmurklan rikligt spridd i området. Reservatet omfattar också en del av sjön Nedingen samt ett antal skogsbeklädda öar av varierande storlek. Nedingen ingår i länets naturvårdsprogram *Sörmlands natur* från 1991. Det är en mycket flikig sjö, som utgör en värdefull livsmiljö för många växt- och djurarter. Vattenväxtfloran och växtplanktonfloran är artrik och djupbottnarnas fauna är typisk för bottnar med tidvis syrebrist. De många öarna skapar goda förutsättningar för fågellivet.

Bevarande av områdets värden

För att bevara områdets höga naturvärden, med god tillgång på strukturer i form av gamla grova träd och död ved i olika nedbrytningsstadier, bör reservatet huvudsakligen lämnas för fri utveckling genom intern dynamik. Viss naturvårdande skötsel, såsom röjning och frihuggning av gamla grova träd bör dock göras vid behov. Den västra delen av området bör hävdas extensivt för att bibehålla den glesa karaktären. Inventering av vattenväxter i områdets limniska delar bör göras för att öka kunskapen om sjöns ekologiska status.

2017-06-21

511-3348-2014

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar, Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv.

Ärendets handläggning

Dokumentation

Områdets höga naturvärden uppmärksammades i samband med en planerad avverkning år 2014, då ett stort bestånd av den sällsynta och hotade arten bombmurkla hittades i området. Med anledning av detta genomfördes ytterligare inventeringar samma år, där flera andra skyddsvärda arter noterades. Detta ledde till att en del av området utpekades som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen.

Reservatsbildningen

Värdering av det planerade reservatsområdet utfördes 2014 och överenskommelse om intrång träffades 2015. Utstakning och målning av reservatsgränsen utfördes också under 2015.

Remiss

Förslag till beslut sändes den 28 april 2017 på remiss till sakägare och andra berörda. Förslaget kungjordes även i Katrineholmskuriren. Yttranden har inkommit till Länsstyrelsen från Havs- och Vattenmyndigheten, Trafikverket, Södermanlands Ornitologiska förening och Skogsstyrelsen, där ingen har något att invända mot det framlagda förslaget till beslut och skötselplan.

Kjell Hansson och Leif Vesterlund, boende i anslutning till reservatet, har lämnat ett yttrande angående anvisad väg till området. I förslaget till skötselplan står att reservatet nås till fots söderifrån via enskild väg. I och med en fastighetsförrättning som gjordes efter det att överenskommelsen om att bilda naturreseptat fattades är vägen försedd med bom och det är inte tillåtet att nyttja enskild väg över den nybildade fastigheten Yxtaholm 2:145. Fastighetsägarna anser därför att besökare istället ska anvisas till reservatet ”till fots från anvisad parkeringsplats via skyltad stig”. Detta har nu ändrats i skötselplanen.

Vattenfall erinrar i sitt yttrande om att de har elnätanläggningar inom och i närheten av aktuellt område och att reservatsföreskrifterna inte får utgöra hinder för ledningshavaren att utöva de rättigheter som gäller enligt gällande ledningsrätt vad gäller återkommande drift- förnyelse- och underhållsarbeten. De föreslår därför att undantag från föreskrifterna skrivs in i förslaget för att möjliggöra fortlöpande skötsel av anläggningen. Undantag för skötsel och underhåll av ledningen har lagts till i föreskrifterna. Då ledningen endast skär en liten del av reservatsområdet, som dessutom utgörs av våtmark, bedömer Länsstyrelsen att undantag för att ta sten eller fälla träd och buskar inte behöver anges specifikt i beslutet.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, exploateringar, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreseptat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken samt med Flens kommuns översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hur man överklagar

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till Länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING.

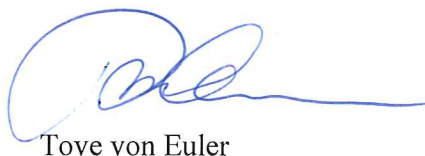
Skrivelsen ska ha inkommit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer.

Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att sända det överklagade beslutet vidare till Miljö- och energidepartementet för prövning, såvida Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet.

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Liselott Hagberg. I den slutliga handläggningen har enhetschef Anne-Li Fiskesjö, funktionschef Bo Westman, länsjurist Maria Pettersson samt naturvårdshandläggare Tove von Euler deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Liselott Hagberg

Tove von Euler

Bilagor

1. Beslutslista
2. Skötselplan med bilagor
3. Fastighetsförteckning med karta från Lantmäteriet

Beslutskarta

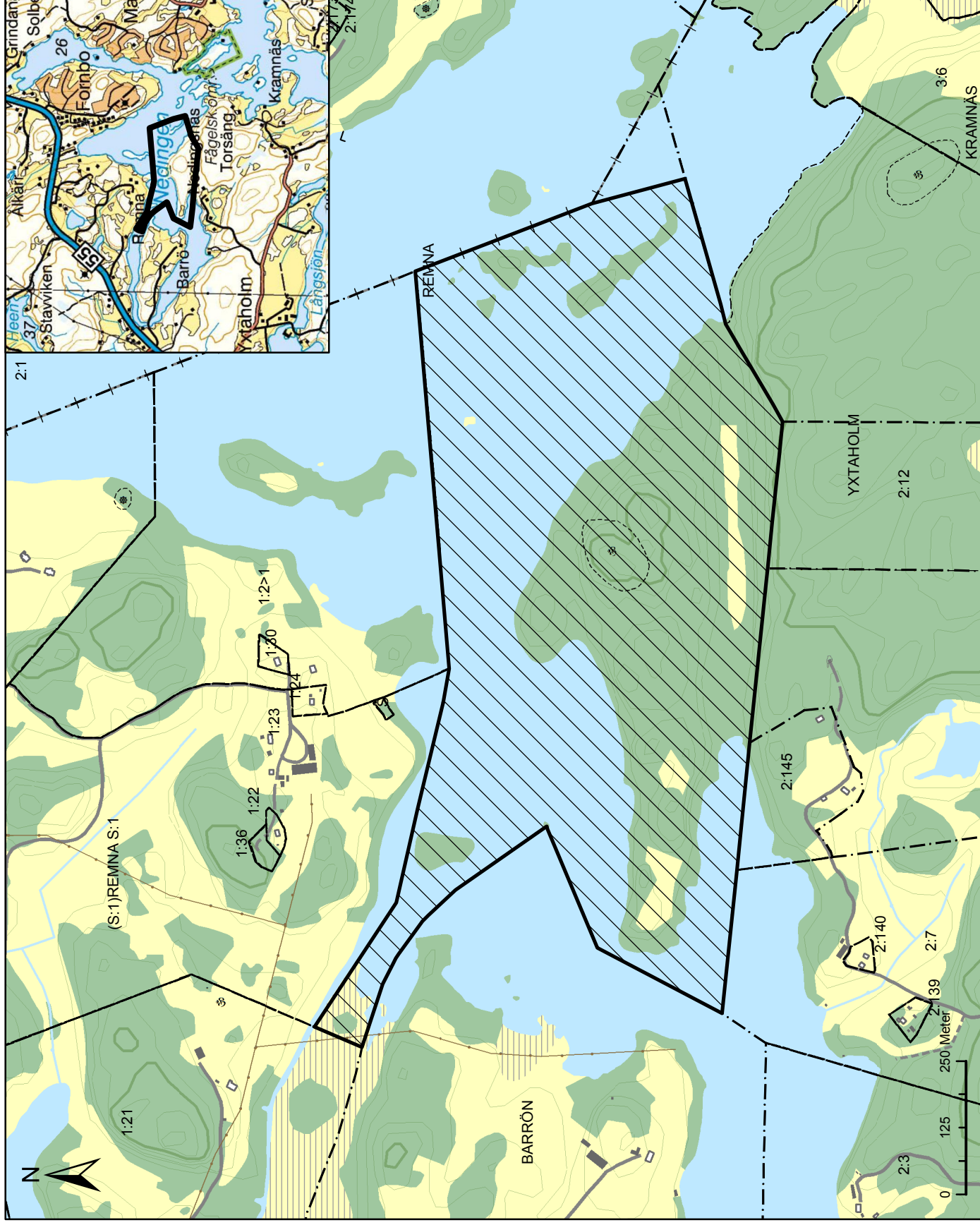
Bilaga 1

Länsstyrelsens beslut
om Björknäsets
naturreservat.
Dnr 511-3348-2014,
2017-06-21

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Länsstyrelsen Södermanland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Skötselplan för Björknäsets naturreservat

Bombmurkla (*Sarcosoma globosum*) Foto: Markus Forsberg

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Översikt

Björknäsets naturreservat utgörs främst av starkt kuperad, grandominerad och olikåldrig barrblandskog med lång kontinuitet och med en rik kryptogamflora. Död ved förekommer i form av torrträd, högstubbar och lågor. Den västra delen består av gles blandskog med tydliga spår av hävd. Området omfattar även en del av sjön Nedingen samt ett antal skogsbeklädda öar. Storleken på reservatet är ca 81,2 ha.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden

Uppskattade arealer av naturtyper*:

- Skogsmark	Ca 34,2 ha, varav 30,4 ha produktiv
Lövblandad barrskog	Ca 8,6 ha
Granskog	Ca 6,8 ha
Barrblandsskog	Ca 6,6 ha
Ungskog inklusive hyggen	Ca 5,7 ha
Triviallövskog	Ca 2,0 ha
Triviallövskog med ädelinslag	Ca 0,6 ha
Ädellövskog	Ca 0,2 ha
Tallskog	Ca 0,1 ha
Övrig öppen mark	Ca 3,8 ha
- Sjöar och vattendrag	Ca 47,0 ha

TOTALT 81,2 ha

ÅGP-arter

- Bombmurkla (*Sarcosoma globosum*)
- Koppartaggsvamp (*Sarcodon lundellii*)

Prioriterade bevarandevärden

- Naturtyper	- Äldre, grandominerad barrblandskog
- Strukturer (landskapselement)	- Död ved, gamla grova träd
- Växt- och djursamhällen	- Svampar, fåglar
- Arter	- Bombmurkla (<i>Sarcosoma globosum</i>)

* Arealer enligt KNAS (Kontinuerlig naturtypskartering av skyddad natur)

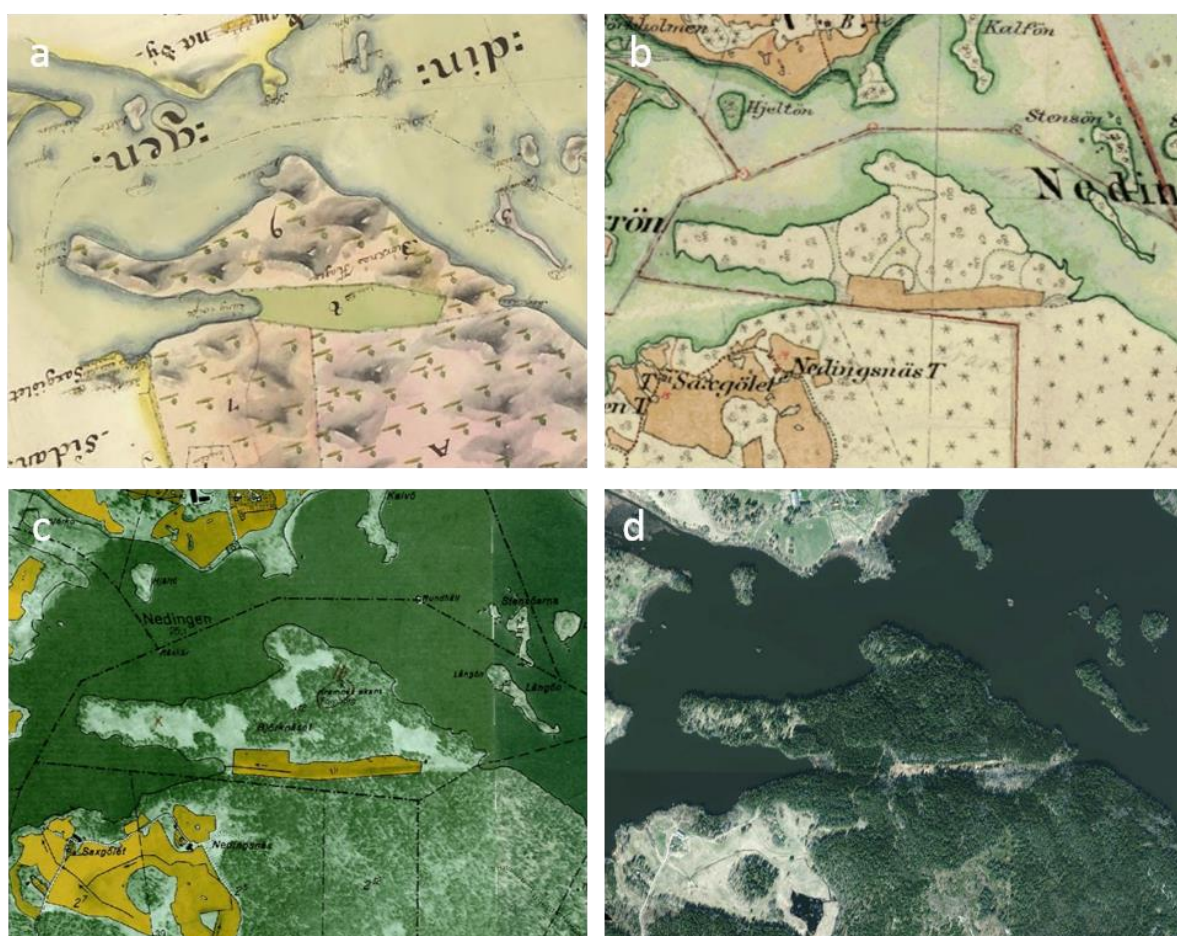
Naturgeografiska förhållanden

Området ligger i den skogliga värdetrakten *Centrala Södermanlands sjölandskap* enligt länets strategi för formellt skydd av skog från 2005. Detta område var ca 6000 år f. kr. ett skärgårdslandskap med uppstickande kobbar och öar. Dagens landskap är omväxlande med insprängda höjder, blockiga sluttningar, dalgångar och flikiga sjöar. I reservatsområdet, som är starkt kuperat, utgörs berggrunden av kvarts-fältpatrik sedimentär bergart och jordlagret utgörs huvudsakligen av sandig morän. Reservatet omfattar också en del av sjön Nedingen,

en flikig, huvudsakligen eutrof sjö med omväxlande branta och flacka stränder. Bottnarna domineras av sten och block, men det förekommer även ytor med grus, lera och organiska bottnar.

Historisk och nuvarande markanvändning

Området har tidigare nyttjats som betesmark. På historiska kartor kan man se att lövinslaget varit större och att området varit betydligt mer öppet än idag, framförallt i den västra delen (Figur 1). Tre mindre ytor som tidigare hållits öppna med bete eller slätter är idag bevuxna med ca 40-årig planterad gran. Skogen i områdets centrala del har dock varit orörd en längre tid och är av naturskogsartad karaktär.

Figur 1. Historiska kartor, som visar att området tidigare haft en mer öppen karaktär: a) Karta från år 1741 ur Lantmäterimyndigheternas arkiv, b) Häradskartan från 1898, c) Ekonomiska kartan från 1950-talet, d) Ortofoto från Lantmäteriet 2017.

Biologiska bevarandevärden

Områdets naturvärden är främst knutna till äldre grandominerad skog. Död ved i olika nedbrytningsstadier förekommer relativt rikligt i den centrala delen av området, vilket skapar en gynnsam miljö för många arter, framförallt vedsvampar. Här finns även flera

ovanliga marksvampar knutna till äldre barrskog, t.ex. koppartaggsvamp och fyrflikig jordstjärna. Den sällsynta och fridlysta bombmurklan finns också rikligt spridd i området. I den västra delen finns ett område som tidigare varit öppen betesmark med flera gamla grova träd och tydliga spår av hävd. Sjön Nedingen med sina många öar bidrar till ett rikt fågelliv i området. Totalt har 17 signalarter och 9 rödlistade arter hittats i området och sannolikheten att finna fler ovanliga och rödlistade arter, framförallt kärlväxter och svampar, är stor.

Tabell 1. Rödlistade arter, signalarter, ÅGP-arter (åtgärdsprogram för hotade arter) och fridlysta arter som registrerats i objektet. Notera att tabellen bygger på inventeringarna som finns i källförteckningen, samt Länsstyrelsens egna inventeringar i samband med reservatsbildningen. Rödlistekategori följer Gärdenfors, U. (ed.) 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU. NT = nära hotad, VU = sårbar, S = signalart enligt Skogsstyrelsen, ÅGP = art som ingår i något av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter, F=fridlysta arter.

Svenskt namn	Latinskt namn	Rödlistad/ S/ÅGP /fridlyst
Kärlväxter		
Gullpudra	<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	S
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	S/F
Svarta vinbär	<i>Ribes nigrum</i>	S
Mossor		
Fällmossa	<i>Antitrichia curtipendula</i>	S
Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>	S/F
Stubbspretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>	S
Guldlockmossa	<i>Homalothecium sericeum</i>	S
Platt fjädermossa	<i>Neckera complanata</i>	S
Långfliksmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	S
Krushättemossa	<i>Ulota crispa</i>	S
Lavar		
Glansfläck	<i>Arthonia spadicea</i>	S
Gulnål	<i>Chaenotheca brachypoda</i>	S
Fåglar		
Brun kärrhök	<i>Circus aeruginosus</i>	F
Storlom	<i>Gavia arctica</i>	F
Fiskgjuse	<i>Pandion haliaetus</i>	F
Svampar		
Kandelabersvamp	<i>Artomyces pyxidatus</i>	NT
Grantaggsvamp	<i>Bankera violascens</i>	NT
Trådticka	<i>Climacocystis borealis</i>	S
Kamjordstjärna	<i>Gastrum pectinatum</i>	S
Fyrflikig jordstjärna	<i>Gastrum quadrifidum</i>	NT
Skarp dropptaggsvamp	<i>Hydnellum peckii</i>	S
Svavelrisk	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	S
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	NT
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	NT
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT
Brandticka	<i>Pycnoporellus fulgens</i>	NT
Fjällig taggsvamp	<i>Sarcodon imbricatus</i> s. str.	S
Koppartaggsvamp	<i>Sarcodon lundellii</i>	VU/ÅGP
Bombmurkla	<i>Sarcosoma globosum</i>	VU/ÅGP/F
Blomkålssvamp	<i>Sparassis crispa</i>	S
Insekter		
Granbarkgnagare	<i>Microbregma emarginatum</i>	S

Kulturhistoriska värden

På en höjd centralt i området ligger fornborgen Kramnäs skans (Mellösa 16:1), som tros härstamma från folkvandringstiden år 400 till 550 e. kr. Borgen är 170 meter i omkrets och begränsas av branta stup i väster. I Nord-Öst-Sydlig riktning begränsas borgen av delvis kallmurade stenvallar, bestående av 0.3-0.8 m stora stenar, samt enstaka större block. Naturliga blockanhopningar ingår på ett par ställen i vallen, särskilt i Söder. I den norra vallen finns en 1,5 meter bred ingång. Vallen är delvis nedrasad, men kvarstår i en del kallmurade partier. För mer information, se www.fornsok.se. I den norra delen på fastlandssidan finns också två oregistrerade kulturlämningar i form av en kolbotten med tillhörande kolarkoja samt rester av en husgrund.

Värden för friluftsliv

Området lämpar sig väl för friluftsliv i form av t.ex. vandring, fågelskådning och svampplockning. Öarna i reservatet är populära utflyktsmål på sommaren och vintertid används sjön Nedingen flitigt för skridskoåkning.

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL

Övergripande mål

Reservatets skötsel ska syfta till att bevara ett värdefullt skogsområde med höga naturvärden och flera skyddsvärda arter. Död ved ska finnas i god utsträckning i reservatet. Gamla grova träd ska frihuggas och viss röjning ska utföras vid behov.

Naturreseptatet är indelat i skötselområden som utgår från de bevarandemål och de skötselåtgärder som ska utföras för respektive område.

För karta över skötselområden och friluftsliv, se bilaga 2.1.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Generella riktlinjer och åtgärder

Åtgärder för arter och naturtyper som omfattas av åtgärdsprogram, fastställda av Naturvårdsverket, ska utföras i enlighet med programmet då det berör området, i den utsträckning det är förenligt med skötselplanen.

Prioriteringar:

- I första hand prioriteras skötselåtgärder som röjning av tidigare hävdad mark och frihuggning av gamla grova träd.
- I andra hand prioriteras utveckling av områden med planterad gran, t.ex. frihuggning av skyddsvärda träd och skapande av död ved.

Vid skötselåtgärder ska forn- och kulturlämningar särskilt beaktas. Rójning, gallring och avverkning kräver inte tillstånd enligt kulturmiljölagen, under förutsättning att den sker på ett sådant sätt att lämningarna inte skadas eller förändras. Det innebär till exempel att:

- Eventuell körning med skogsmaskin ska ske på tjälad mark eller under sådana väderförhållanden så att markskador inte uppstår.
- Enskilda lämningar får inte köras över eller övertäckas med ris.
- Träd skall fällas ut från lämningen för att undvika släpskador.
- Lämningar ska grovrensas på kvistar och annat skogsavfall.

Skötselområde 1: Grandominerad barrblandskog (ca 19,4 ha)

Beskrivning

Området består av en större nyckelbiotop och sex mindre skogsområden varav fem är belägna på öar av varierande storlek (Stensöarna, Långön, Björkö, Hjältö, Råskär). Naturtypen är gammal, högvuxen, grandominerad skog med inslag av tall, asp, björk, al, sälg och rönn. Ingen avverkning är gjord under senare tid, vilket ger området ett orört intryck. I den centrala delen av det större området finns en gammal fornborg, och i området kring fornborgen växer flera mycket gamla tallar. I övrigt är naturvärdena främst knutna till äldre granskog, med ett rikt inslag av lågor i olika nedbrytningsstadier. Skötselområdet hyser en mycket intressant kryptogamflora med flera skyddsvärda och rödlistade mark- och vedsvampar. Bland annat finns bombmurkla rikligt spridd i området.

Bevarandemål

Målet är en flerskiktad grandominerad barrblandskog med gynnsamma markförhållanden och naturskogsartad karaktär. Strukturer i form av död ved ska förekomma i området. På öarna ska skogen utvecklas mot flerskiktad barrblandskog med höga naturvärden.

Skötselåtgärder

Området lämnas huvudsakligen för fri utveckling, men viss naturvårdande skötsel, såsom frihuggning av gamla grova träd och skapande av död ved, kan utföras vid behov.

Skötselområde 2: Tidigare betesmark (ca 4,2 ha)

Beskrivning

Området utgörs av gles skogsmark som tidigare varit öppen betesmark. Fältskiktet är örtrikt och kvarstående ros- och enbuskar vittnar om tidigare hävd. I norra delen av området växer flera grova gamla tallar och häckande fiskgjuse har noterats i området. Närmast udden i väster växer flera ekar och området har karaktär av gammal hagmark på väg att växa igen.

Bevarandemål

Målet är att bibehålla områdets glesa karaktär, samt dess tall- och lövvärden.

Skötselåtgärder

Gamla grova träd, framförallt tall och ek, ska frihuggas. Viss röjning av busk- och fältskiktet bör även göras vid behov. Bete bör utredas som möjlig skötselåtgärd.

Skötselområde 3: Yngre granskog (ca 9,1 ha)*Beskrivning*

Skötselområdet utgörs till största delen av ca 40-årig, planterad gran. Marken har tidigare hävdats med bete eller slåtter.

Bevarandemål

Det långsiktiga målet för området är en flerskiktad granskog med god tillgång på död ved i olika nedbrytningsgrad.

Skötselåtgärder

Området lämnas huvudsakligen för fri utveckling genom intern dynamik. Strukturskapande åtgärder, som frihuggning av skyddsvärda träd samt tillskapande av död ved, kan dock utföras vid behov.

Skötselområde 4: Del av sötvattnensjö (ca 48,5 ha)*Beskrivning*

Området omfattar en del av sjön Nedingen. Hela sjöns yta är 5,45 km². Den är huvudsakligen av eutrof typ och stränderna är omväxlande branta och flacka och klädda med barr- eller lövskog. Grunda bottnar domineras av sten och block, men även stora ytor med grus, lera och organiska bottnar förekommer. Sjön är mycket flikig och utgör en värdefull livsmiljö för många växt- och djurarter. Bland annat finns en artrik vattenväxtflora och växtplanktonflora. Vegetationen domineras av vass, säv, sjöfräken, starrarter, hårslinga, axslinga, flera nate-arter, vattenpilört och näckrosor. Fiskarter som förekommer är gädda, abborre, gös, braxen, sutare, mört, sarv, nors och ål. De många öarna skapar goda förutsättningar för fågellivet. Här häckar ett 20-tal sjöfågelarter, bl a fiskgjuse, häger, fisktärna, knölsvan, knipa, skäggdopping och gråtrut. Sjöns nuvarande status är klassad som måttlig för näringsämnen och otillfredsställande för växtplankton och ekologisk status.

Bevarandemål

Målet är att bevara sjöns höga naturvärden och rika biologiska mångfald. God ekologisk status ska eftersträvas.

Skötselåtgärder

En inventering av vattenväxter samt åtgärder som minskar övergödningen skulle vara värdefulla för att öka kunskapen om sjöns värden och förbättra sjöns ekologiska status.

Friluftsliv

Beskrivning

Området med dess höga naturvärden lämpar sig väl för friluftsliv i form av t.ex. vandring, svampplockning och fågelskådning. Vintertid är Nedingen en populär skridskosjö. Den kulturhistoriskt intresserade kan besöka den gamla, välbevarade fornborgen. Reservatet nås till fots från anvisad parkering via skyltad stig (se karta över skötsel och friluftsliv, bilaga 2.1).

Bevarandemål

Gränsmarkeringen i området ska vara i gott skick. Det ska finnas informationstavlor i området. Områdets friluftsanläggningar ska vara i gott skick.

Skötselåtgärder

Uppsättning och underhåll av informationsskyltar. Anläggning av parkeringsplats samt uppmärkning av stig till reservatet ska genomföras i samråd med ägaren till fastigheten Kramnäs 3:1 (Se skötsel- och friluftslivskarta, bilaga 2.1).

Jakt och fiske

Jakt och fiske regleras inte i beslutet.

UPPFÖLJNING

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av skötselplanen.

Uppföljning av bevarandemål

Ett tredje dokument ska tas fram i samband med reservatsbeslutet. Dokumentet är en uppföljningsplan med målindikatorer för de olika bevarandemålen. Uppföljningen av bevarandemål sker i enlighet med instruktioner från Naturvårdsverket.

Kostnader och finansiering

Skötselåtgärder bekostas av förvaltaren. Uppföljningen bekostas av Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddad natur.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Plats	Prioritet
Frihuggning av gamla grova träd samt av yngre träd med potential att bli boträd för rovfåglar	Inom 5 år, sedan vid behov	Skötselområde 1 och 2	1
Strukturskapande åtgärder, som skapande av död ved	Inom 5 år, sedan vid behov	Skötselområde 3	2
Röjning av uppväxande sly	Vid behov	Skötselområde 2	2
Extensivt bete	Inom 5 år, sedan fortlöpande	Skötselområde 2	2
Inventering av vattenväxter	Inom 5 år	Skötselområde 4	2
Informationsskyltar	Inom 5 år	Se bilaga 2.1	1
Anläggning av P-plats	Inom 5 år	Se bilaga 2.1	1
Uppmärkning av stig till reservatet	Inom 5 år	Se bilaga 2.1	1
Gränsmarkeringar	Vid behov	Reservatets gränser	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	Hela reservatet	1
Uppföljning av bevarandemål	Vart 6/12/24:e år	Hela reservatet	1

Källförteckning

Artdatabanken-SLU. 2017-01-19. Uttag ur databasen Artportalen. (www.artportalen.se).
 Gärdenfors, U. (ed.) 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
 Karta över Kramnäs, Mellösa socken, år 1741: 04-mel-32. Lantmäterimyndigheternas arkiv.
 Lantmäteriet. *Ekonomiska kartan över Sverige*. Kartlagd år 1956.
 Lantmäteriet. *Häradskarta*. Kartlagd åren 1898-99.
 Lantmäteriet, 2015. *Fastighetsförteckning Björknäsets naturreservat*.
 Lantmäteriet, 2017. Ortofoto över Björknäset (2017-04-11).
 Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1991. Sörmlands natur, Naturvårdsplan. Objekt nr. 82-28 (klass III).
 Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2006. *Strategi för formellt skydd av skog i Södermanlands län*.
 Naturvårdsverket. 2009. Åtgärdsprogram för Bombmurkla 2010-2014. Rapport 6333.
 Naturvårdsverket. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar. Rapport 5609.
 Nitare, J. 2000. *Signalarter: indikatorer på skyddsvärd skog: flora över kryptogamer*. (1. uppl.) Jönköping: Skogsstyrelsens förlag.
 Riksantikvarieämbetets fornminnesinformationssystem, FMIS. 2017-01-19.
 Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventering, utdrag ur databas 2017.
 Sveriges Geologiska undersökning. 1985. Berggrundskartan. Digital utgåva.
 Sveriges Geologiska undersökning. 1986. Jordartskartan. Digital utgåva.
 Uttag ur VISS (VattenInformationssystem Sverige) 2017-03-07.

Bilagor

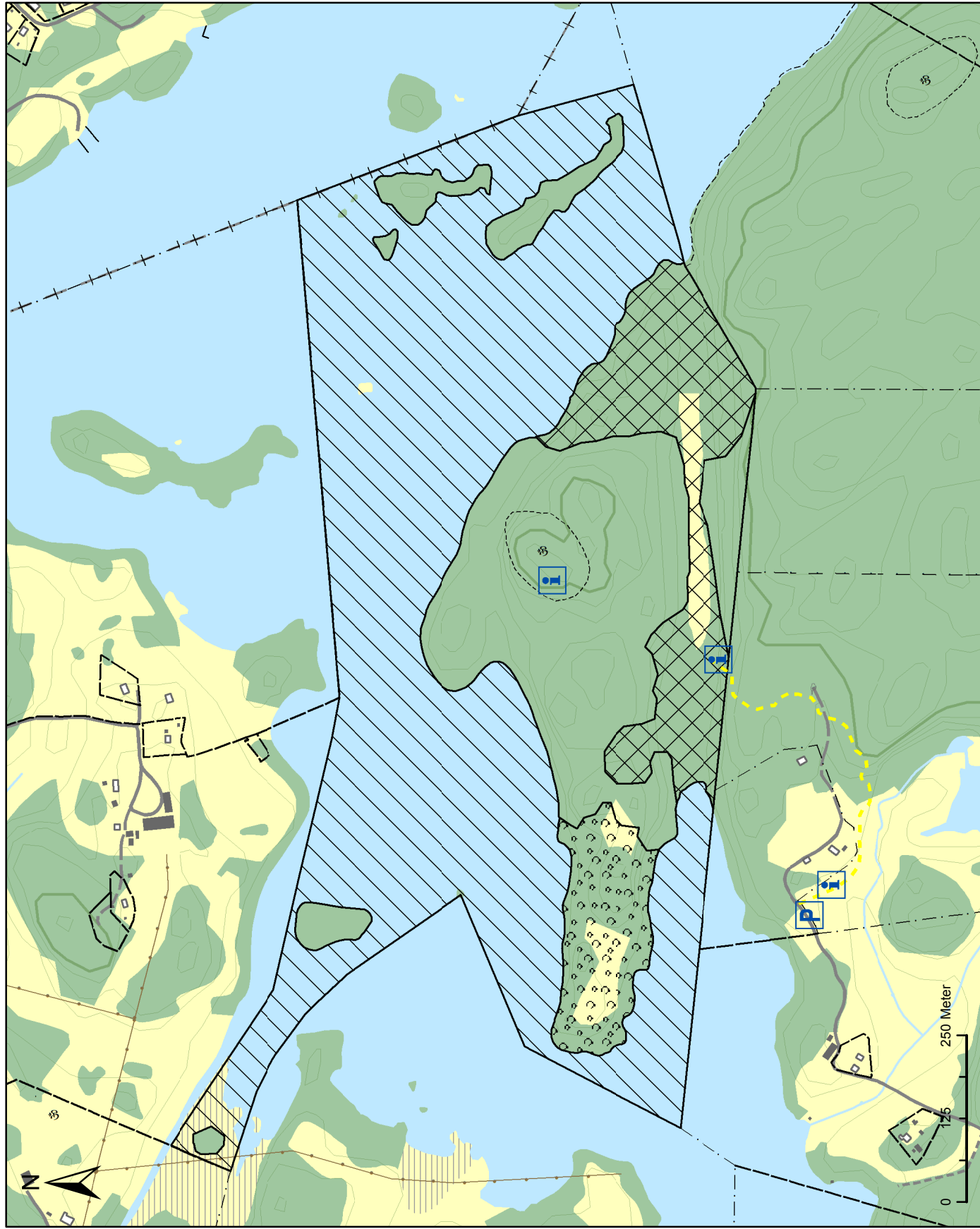
2.1. Skötsel- och friluftslivskarta

Skötsel- och friluftslivskarta

Bilaga 2.1

Länsstyrelsens beslut
om Björknäsets
naturreservat.

Dnr 511-3348-2014,
2017-06-21

Informationstavla

Parkering

Stig

Skötselområde namn

1 Grandminerad barrblandskog

2 Tidigare betesmark

3 Yngre granskog

4 Del av sötvattensjö

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Länsstyrelsen Södermanland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan